

Відділ освіти Здолбунівської районної державної адміністрації
Районний методичний кабінет Здолбунівської районної ради

Мізоцький навчально-виховний комплекс
«загальноосвітня школа І–ІІ ступенів–ліцей»

На Всеукраїнський конкурс
учнівської творчості
«Об'єднаймося ж, брати мої»

Номінація «Література»

***«За тебе, люба Україно,
постійно Господа молю ...»***

Творчість

Горчак Ольги Святославівни

учениці 11 класу

Мізоцького навчально-виховного
комплексу «Загальноосвітня школа
І–ІІ ступенів–ліцей»

Дата народження:

19 листопада 1997 року

Домашня адреса:

с.Стеблівка

Здолбунівського району

Рівненської області

Керівник:

учитель української мови та
літератури

Поліщук Наталія Василівна

**І на оновленій землі врага не буде, супостата,
а буде син і буде мати, і будуть люди на землі**

...Знесилені вояки зупинилися на перепочинок після бою з ворогами. Була пізня осінь. У молодих хлопчаків мерзли руки. Вони жалібно ховалися під тоненькими шинельками. Поранені невтомно стогнали. Мій погляд зупинився на вродливому юнакові. Його знекровлені уста наспівували «Ще не вмерла Україна...». Він був поранений у груди. Простягав посинілі руки до Бога і благав:

- Боже Всемогутній! Якщо є ти на небі, то подаруй волю моїй Україні. Роздертій, знесиленій, поневоленій... Дай їй сил пережити цю днину жорстоку... Нехай нащадки у незалежній Батьківщині живуть! Мирно, без боїв та стрілянини. Настане день, коли українці будуть вільною нацією... Без пут і кайданів...

Це були його останні слова... Холодно. Тепло настане чи ні – невідомо. Лишається вічна осінь. І холод. Брати, а вам? Вам холодно? Ви стоїте на протязі життя – пустого й темного. Закрийте душу, бо протягне...

Загони повільно просувалися вперед. Сумні Карпати важко стогнали за полеглими. Починав падати сніг. Розпочався бій... Постріли, вибухи, дим... Сльози, кров, зневіра... Чимало хлопців загинуло у тій битві. За ними плакатимуть батьки, матері, сестри, дружини, діти...

Розпочалися лихі часи розпачу. Україну – неньку вороги розтинають... Сироту вбогую вбивають... Де правда? Де свобода? Небуття... Забуття...

О! Як би хотів забути командир благальні погляди помираючих солдатів! Вони проситимуть дожити за них, довиховувати дітей, долюбити матерів, дочекатися внуків... Але ворожа куля не спиталася дозволу загасити іскру молодого життя. Вона позбавила блакитноокого Олексу радості поколихати сина, чорночубого Василя - одружитися... Вбивця...

У холодних руках ворога гаряче серце. А з нього ллється кров юного бійця. Пече... Скривавлені руки простягнені до неба. Але ж... Як зняти серце ... з

долонь? Серце сповнене надій та мрій... Уже сили нема його тримати. І не тому, що важко, а тому, що пече. Боляче... Бо пече воно правдою святою...

Настала весна... Радісно затьохкали на віковічних смереках соловейки. Боже! Яка благодать земна! У повстанському таборі клетотів у казані куліш. Булькало пшоно, чекаючи невеличкого кусника сала. Хлопці весело гомоніли, і лише старшина знав, що не довго їм веселитися. Зброї мало, провізії катма, а ворожі війська наступали. «Нам би лише цей день простояти, лише деньок. А там, дасть Бог, і підмога прийде», – думав сивочолий командир. Аж раптом загули танки, гуркотом пронеслися постріли... Знову битва. Хлопці поспіхом почали відбиватися, але сили були нерівні, і вже немолодий старшина поліг, притискаючи до грудей жовто-синій стяг, по якому струмками збігала ще гаряча кров...

Людоньки, погляньте на себе! Ви ж не раби! Вас хотіли закувати в залізні кайдани, але душа у вас не залізна. Пробудіться! Порвіть пута!..

Літо вигравало всіма барвами веселки. Невгамовні горобці про щось сперечалися на молодій берізці, що радісно шуміла своїми зеленими вітами. У повітрі ще пахло порохом після битви... Свобода! Так, це була воля!.. Просякнута кров'ю хоробрих українських синів та слізьми самотніх матерів. Ми перемогли! Вибороли це право на життя. Пожертвувавши власними долями у останньому бою, сміливі юнаки одержали ту довгождану волю...

Ми пам'ятатимемо. Завжди будемо згадувати про сміливі вчинки наших предків, а слава рідної Батьківщини розлетиться по всій землі. Бо ми – українці! Нескорена нація... Слава Україні!

Герої не вмирають

Важкі краплі дощу повільно скочувалися з ніжних пелюсток троянд... Природа плакала... Плакала за відважним сином, який поклав свою душу і тіло за Україну.

Не висихає сльоза на очах ровесників, однокласників, друзів... Ще вчора ви грали у футбол, сиділи за шкільними партами. А ти ж був такий щирий, відвертий та вірний... Ще лише вчора...

Тарасу було лише двадцять... Так мало весен зустрів на своєму шляху... Ще не встиг створити сім'ю, народити і виховати дітей... Проте вже став національним героєм. Двадцять літ... Саме зараз і солов'ї щебечуть найдзвінкіше і вечори манять найп'янкіше... А кохана не в змозі збагнути, що ти загинув... А ви збиралися одружитися через місяць...

Поглянь, Тарасе! Стугонить туга і самотність у зболеному серці матері. Їй вже не світить сонце, не сміються квіти, не настане свято... Без тебе її світ розколовся навпіл... І попливли перед очима несміливі перші твої кроки, перші слова, перші прочитані рядки. А син ріс і тягнувся до світла, добра...

Де ти, солдате? Навіть у домовині, подумки повертаєшся на буремний схід, до побратимів. Там досі лунають вибухи, гинуть люди...

Поглянь, Тарасе! Скільки людей прийшло зустріти тебе! Встань, обійми матір, друзів... Чого ти лежиш? Невже не сумував за нами? Ось однокласники, родина, бойові товариші, з якими ти ділив останній кусень хліба.

Поглянь, Тарасе! Всі співають Гімн, несуть жовто-сині знамена. Дивися, любий! Це твоя Україна, за яку боровся і загинув. Це вже не та покритка, розтоптана чоботом ворога. Вона встала з колін...

Криком пораненої горлиці озвалася мати... Її сина, кровинку, ніжного і хороброго хлопчика засипали сирою землею. Сину, доле моя! Куди ж ти? Невже знову покидаєш матінку? Щойно ж приїхав...

Дощ припинився, і жовтою палаючою кулею впливло сонце. Та воно не світило, а обпікало палким, омитим кров'ю, поглядом...

Жаль огортав душу кожного, а матір невпинно повторювала: « Мій син – герой. Герої не вмирають...»

Погляньмо іншими очима

22 квітня 1838 року... Така очікувана свобода ... «Воля! Воля!» – кричав Тарас Івану Сошенкові. Кріпацтво, неволя, злободенне життя двадцять чотири роки поспіль. Минуть роки ... Шевченко вступить до Академії мистецтв, стане кращим студентом ... Але ... Для загалу він залишився тим нещасним козачком у смушевій шапці ...

Учора була прем'єра «Назара Стодолі» ... Скільки вражень і почуттів ... На останньому ряді сидів старий чоловік ... Сивий, вусатий і стомлений ... Він мовчки слухав критиків, які оцінювали його твір. Геніальний, прекрасний для людини, що прагнула понад усе волі ... Лише видатним драматургом вдавалося створити такі п'єси ... А він? Мужичий син, що так хотів писати ...

Нещодавно поет Шевченко повернувся із Вільно. Там молода швачка Дуня Гусиківська навчала його польської мови. Згодом ці навички Тарас застосує у поемі «Гайдамаки», де висловить думки конфедератів польською у тому славнозвісному гімні «Polska»...

Вечір ... Тиша ... У маєтку Репіних зібралася вся письменницька еліта: Костомаров, Куліш, Гребінка. Шевченко читає «Катерину» ... Заворожено слухає його палка прихильниця Варвара ... «Кохайтеся, чорноброві, та не з москалями», – розпочинає Тарас. Історію покритки він підніс до загальнолюдської епохи страждань ...

«Возлюбенику муз і грацій, ждучи тебе, я тихо плачу», – повільно виводило перо поета. Незабаром з'явиться поема «Неофіти», де Шевченко проявить себе як знавець світової культури та історії.

1847 рік ... Далекий Оренбург ... Сьогодні знову у змученого Шевченка намагалися забрати книги ... Тарас, як справжній нескорений інтелігент, продовжує писати. «Караюсь, мучуся, але не каюся», – скаже колись він.

Така очікувана подорож до України ... Ось цей садок вишневий, ця мала хатина ... Як довго мріяв він про це ... Незабаром поет помандрує на Волинь.

Там під враженнями від міста Дубно напише геніальну повість «Варнак», а відвідуючи Острог, народиться російськомовна повість «Прогулка с удовольствием и не без морали». Палкий прихильник української мови Т.Шевченко писатиме твори російською, проте так високоякісно, що ці вірші друкуватимуться поряд із витворами О.Пушкіна.

«Летим. Дивлюся аж світає...» ,– напише Шевченко у сатиричній поемі «Сон», де гостро висміє проблеми тогочасної влади. Літературний прийом, що використав Тарас, згодом виявить себе у творах різних авторів. Це свідчить про усвідомленість і розуміння поета...

... Шевченко дивиться на нас, але, на жаль, із портрета ...

Якби ти побачив нині свою Україну ...

Обніміться ж, брати мої, молю, вас, благаю!

Небо столиці завмерло у тривозі, смутку та журбі... Стою на Майдані... Холодно... Мороз пропікає своїми сніжними пальцями аж до кісток. Крізь дим чуються постріли на барикадах... На хвильку заплющую очі... Я бачу дивне видіння... Ніби сон... У мої долоні падають пелюстки дивовижної квітки із неземного саду. Теплі, жовті, кольору стиглого жита і сині, як волошкові очі синього неба. Квітка, народжена у моїй уяві, шепоче до мене голосом вітру:

- Я жити хочу... Не зривайте, не вбивайте мою красу, не можуть мої пелюстки бути окремо, як не може існувати золотий лан без неба... Не треба, не треба... Я мати ваша – Україна!

Тривожно закалатало моє серце у дзвони:

- Чи можна розділити навпіл стрімку пташу, тужливу сопілку, сонячну квітку? Чи можна розкряти душу людську, не позбавивши її іскри життя? А країну? Одну, єдину – і навпіл? Посіяти на межі неправду, виростивши чорне колосся ворожнечі?..

- Чи не брати ми з вами, Дніпре широкий, Доне тихий? Чи не одна у нас мати – українська земля? – питають у своїх побратимів неспокійний Черемош і швидкоплинний Прут.

- Ваша правда, однієї неньки ми діти, – відповідають східні річки.

Сумовитим голосом трембіти озиваються Карпати:

- Чи чуєте нас, гори сонячного Півдня? Невже будемо ворогами? Неси, вітре буйнесенький, сонячну пелюстку нашого літа нехай народиться ще одна квітка єдності.

- А ми даруємо вам синю пелюстку моря, – підхоплюють Кримські гори.

І так тепло і добре стало у душі від цих лагідних слів...

А десь далеко, на небесах, застрелений на Майдані юнак пише листа без надії, що найдорожча людина, яка залишилася на його рідній землі, прочитає його. Пише з голосу серця:

- Мамо, люба, єдина, як ти? Ні звістки, ні листа від тебе. І сонце у небі

холодне й тяжке, а я – наче сирота. Думки лише про наш старезний вишневий сад і зграйку карооких чорнобривців, що притулилися до оселі. Розкажи мені, як ранками сонце запалює маківку неба, розкажи, про що дзвенить у вас вода, бо не бачу й не знаю нічого за тією невидною стіною...

- Сину, соколе мій, сумуємо за тобою та проклинаємо цю розлуку, ці кордони, що ріжуть мене й Батьківщину нашу. Ріжуть небо і землю... Що тобі розказати? Іноді я заздрю птахам. Полинуди б до тебе, моя дитино, хоч на хвилику... Одна у нас Україна – розірвана, пошматована між різними країнами, омита кров'ю хоробрисинів.

- Нене, як хочеться твій біль втамувати, обійняти, поцілувати срібні коси. Чи ж буде Україна єдиною? Чи закінчиться розлука між дружиною у Тернополі і чоловіком у Харкові? Чи побачаться нарешті сестра з Чернігова і брат із Сімферополя?

Раптом спалахнули синьо-жовті квіти єдності. Розквітли, замаяли довжелезними стрічками: від східних земель до західних. Україна єдина! Ми – разом!

Я розплющила очі... Все вже закінчилося. Дим розвіявся над барикадами. Всі метушилися біля поранених хлопців. Я не могла навіть поворухнутися. Мої губи невпинно повторювали: «Україна єдина».

Поволі роздивляюся навколо. Раптом мій погляд зупинився на жінці, яка кінчиком чорної хустини витирала непрохану сльозу. Вона сірими бездонними очима шукала у пелені диму свого сина, брата чи чоловіка...

Зустріч із Шевченком

... Уже всі валізи було спаковано, незабаром мав прибути автобус, проте я повинна відвідати його ...

Біля підніжжя Чернечої гори купую букетик рясту, загорнутий у білий пергаментний папір. Сходинка за сходинкою наближала мене до поета.

Здрастуй, Тарасе! Гордий, величний і нескорений Шевченко... Подивися на Україну, на народ знедолений! Чи про це ти мріяв? Виконали ми заповіт, поховали, щоб і Дніпро, і кручі було видно й було чути ... А ти? Чому мовчиш? Скажи, дай пораду, як пережити цю лиху годину. Справдилися слова:

Доборолася Україна
До самого краю.
Гірше ляха свої діти
Її розпинають.

Поглянь, Тарасе! Нема вже України, немає нашого Дніпра ... Ворог висмоктує останню краплину крові із знесиленого тіла рідної землі ...

Не співає кобзар на розпутті, не сходить зіронька для нас ... Ти цього хотів? За це карався, мучився? Мовчиш ... Чого відводиш погляд? Соромно ... І мені соромно й боляче дивитись, як знущаються над сиротиною бідною ... А ти ж казав:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

А тепер ... Тарасе, Тарасе ... Де ж та оновлена земля? Наче й незалежна, але підкорена, ніби соборна, але такий чужий захід для сходу ...

Але ж віра є, надію маємо, Бог із нами !